

PAPEL EN BRANCO

Curso de Escritura creativa

Axuntar
www.axuntar.eu

Nel mes de setembro de 2024 el Ministerio de Cultura, a través del programa de *fomento da lectura nel mundo rural* polo proxecto “**PANQUEIXA, QUE OXALÁ FLOREZCA MIL PRIMAVERAS MÁIS**”, concedeunos úa subvención. Con ela mercamos un programa pra realizar cursos on line.

Este libro de Escritura Creativa realizado a través da web de Axuntar (www.axuntar.eu) contén os textos creados por todas as persoas participantes:

1. Moisés Cima Fernández
2. Rosa Cortizo Alonso
3. María Jesús Gayol Rodríguez
4. Begoña Martín Acero
5. Marta Méndez Quintana
6. Quique Roxíos

Senta e le porque a creación é
un pequeno prodixio,
úa chispa que incendia el
PAPEL EN BRANCO.

Aquí ta el listado de textos posibles que temos nel curso para que os e as participantes escollan e creen a partir delos:

1. Describe un olor que che guste muito (el pan recién feito, el herba recién segada, a terra mollada, el mar, as manzás...).
2. Escribe un rap sobre un atraco.
3. Explica, con función literaria, cómo se pon en funcionamento úa lavadora.
4. Escribe úa "carta al director" sobre un tema que che preocupe/guste/disguste...
5. Inventa un diálogo humorístico.

POETIZAMOS

1. Pra qué serve a poesía? Escribe un breve poema. Debe conter figuras literarias, por exemplo: úa metáfora, úa comparación, úa hipérbole... Se necesitas saber en qué consisten, entra na web.
2. A que sabe el amor?
3. Catálogo de beleza de balde. Escolle úa cousa gratis que che guste muito e descríbela en tres liñas.
4. Oh, la, la, l' amour! Escribe POR QUÉ TE QUERO.
5. Un CENTÓN é un poema formado por versos de outros poemas coñecidos. Fai un.
6. El Estrañamento consiste núa sorpresa que fai saltar el resorte poético. Escribe tres frases que convirtan lo habitual en estraño, en algo visto por primeira vez. Inventa úa adivía.
7. Escribe un haiku (poema xaponés de 3 versos, de 5,7 e 5 sílabas respectivamente).
8. Escribe tres frases de Acción Poética. Movemento cultural nacido en México, creado por Armando Alaní, que consiste en escribir frases (en letras maiúsculas e negras) sobre muros brancos, firmados con el nome de ACCIÓN POÉTICA.
9. Escribe un caligrama. Poema visual, forma poética

na que todas as palabras crean úa figura, un debuxo, alusivo al contido expresado nel texto.

10. Escribe un acróstico. Poema nel que as letras iniciais, medias ou finais de cada verso, lidas verticalmente, forman úa palabra.

11. Escribe un anaglifo. Poema de cuatro versos escrito coas seguintes regras: nos versos 1º e 2º repítese el mesmo substantivo; nel 3º aparece “a galía”; e nel 4º úa frase que sorprenda por non ter nada que ver co anterior.

12. Dedícalle un poema ás palabras, porque sen elas non taríamos fendo este cursín.

13. Escribe un limerick. Forma poética mui popular nel mundo anglosaxón, de 5 versos con esta rima: AABBA, de ton humorístico, muitas veces erótico.

14. Escribe un eslogan publicitario.

15. Escribe 5 metáforas sobre el mar.

16. Escribe un poema nel que uses, como mínimo, 5 colores.

17. Escribe outro nel que aparezan, como mínimo, 3 animales.

18. Escribe un poema paisaxístico, situado nun bosque de faias.

19. Dedícalle un poema al mar.

20. Escribe un poema nel que el espacio seña úa fábrica de fíos de cores.

21. Dedícalle un poema a un ser mitolóxico.

22. Despídete de daquén de forma poética.

23. Escribe un haiku de amor.

24. Escribe un haiku erótico.

25. Escribe un soneto (xa sabes, versos endecasílabos, con rima ABBA ABBA CDC DCD).

26. Dedícalle un poema aos whatsapp.

27. Escribe un poema feminista.

28. Escribe un poema ecoloxísta.

29. Escribe un poema social.

30. Escribe un poema pra nenos-as.

31. Traballa poesía e astronomía conxuntamente. Fai un poema "sideral" empregando el maior número de figuras retóricas: metáforas, sinestesias, hipérboles, anáforas, epíforas, metonimias, personificacións... El "EU" lírico ten que ser un satélite espacial, un meteorito, úa nanoestrela, el sol, a lúa, a Vía Láctea, un cometa, úa estrela fugaz, un furaco negro...

32. Escribe un poema dedicado ás nubes (cirros, mammatus, cumulonimbos, irisadas, cirrus uncinus..., ás que che gusten máis).

33. Busca cómo Tristan Tzara explicou a maneira de fer un poema surrealista e fai un.

34. Como a nosa intención sempre é preservar a nosa lingua, como último exercicio propoñémosche que penses, preguntes... e recollas 5 palabras da nosa variedá dialectal que consideres que case non se usan ou que tán a piques de perderse e defínelas de forma literaria.

NARRAMOS

1. Abre a ventá e describe lo que ves.

2. Traballando el xénero epistolar (hoxe en día tan esquecido) escribe úa carta aos Reis Magos pedíndolles tres desexos.

3. Escribe 10 "teño medo de/a..."

4. Escribe qué é pra ti: a felicidade, el humor, África, a lectura, el sol, os sonhos...

5. Escribe 10 recordos.

6. A mía fortuna é...

7. El meu lugar favorito é...

8. Na vida hai "flores" e "espías". Escribe 5 de cada.

9. Con sentidín: Describe literariamente sobre el tou olor preferido, el tou sabor, a textura que máis che gusta tocar, el tou son especial e lo que máis che gusta contemplar.

10. Os meus sonhos son...

11. Escribe un manifesto. Declaración pública de intenciois, desexos, peticións, protesta... polo xeral poético e/ou artístico.
12. Escribe un aforismo. Frase concisa que condensa úa idea e que usa abundantemente figuras retóricas como a aliteración, a anáfora e el ritmo.
13. Escribe úa greguería. Frase na que el autor expresa úa idea filosófica, pragmática ou humorística dun xeito inxenioso e orixinal.
14. Elabora un pequeno cuaderno de viaxes.
15. Que cambiarías del mundo?
16. El meu paraíso é...
17. Escribe un tautograma. Poema ou texto formado por palabras que comenzan todas pola mesma letra.
18. Escribe un lipograma. Texto nel que se omite intencionadamente algúa letra del alfabeto.
19. Escribe un palíndromo. Palabra ou frase nas que as letras tán dispostas de tal maneira que se pode ler a mesma palabra de esquerda a dereita, que de dereita a esquerda.
20. Escribe un calambur. Consiste en modificar el significado de úa palabra ou frase agrupando de distinta maneira as súas sílabas.
21. Describe poeticamente un cuadro del tou pintor favorito.
22. Describe úa fotografía.
23. Dedícalle un microrrelato á túa lingua materna.
24. Escribe un nanorrelato nel que apareza a palabra “quérote”.
25. Escribe un nanorrelato sobre a historia da Creación.
26. Escribe un microrrelato de medo.
27. Escribe un microrrelato en que unas narración e cocía.
28. Escribe un nanorrelato nel que apareza úa Amanita muscaria.
29. Describe un primeiro chuchó.

30. Escribe un conto nel que el personaxe principal seña úa trapecista.
31. Transforma un poema que che guste muito, nun conto.
32. Con estas tres palabras: árbol, chocolate e río, inventa un microrrelato sobre a vida nun lugar da selva amazónica.
33. Encadea micros: coel final dun, comenza el seguinte.
34. Boto de menos...
35. Con tempo, elabora un cuaderno das túas lecturas e das túas viaxes.

FEMOS TEATRO

1. Escribe un diálogo entre úa mazá e un verme.
2. E un pequeno texto dramático titulado "Na oficina dos obxectos perdidos".

El olor das manzás

As manzás da Madalena son as primeiras que probamos. Condo tán verdes non hai quen las coma pola súa acidez, pero son as que máis apetecen e por eso sempre se enceta algúa a destempo cúa ansia que se apaga coa primeira dentuada se é que a manzá non ta abondo madura. El color verde claro destas manzás vei féndose arrosado e coloradín según van madurecendo.

As manzás piquinías e marellas de Ramonín son dulces pero cativas; pequenotas pero refrescantes; color de palla e sol. Certo que non tein venta, sendo como son tan encollidas, e tal parecera que non quixeran darse importancia.

Na mía casa, el mazaneiro que las daba era inmenso e debaixo del sou pé extendíase un tapete de estrellías douradas deitadas na contorna del arbolón. Había manzás a esgalla.

As manzás de Reineta, verde oscuro, verde agrisado, son as que aguantan el inverno, as que duran e se guardan nel desván muito tempo e son as monarcas de todas as manzás. El sou sabor agridulce é un sabor adulto, apreciado polos vellos e polos que saben inxertar árboles.

Todas as manzás, as da Madalena, as de Ramonín, as Reineta, todas, tein el mesmo ulido, el ulido da infancia.

Quique Roxíos

Un olor

Pote fervendo con toucín, chourizo, rabizas e fabas, máis un óso famélico e descarnado.

Cheira toda a casa a caldo que ferve contento.

Fáltanlle as patacas da terra que son como manteiga.

El compango é alquimia.

Caléntase el corpo e morren as penas de alegría.

El caldín revive.

El pote roxe a lume lento, casi morrendo, porque se atopou coa olla exprés e segue fervendo e pitando.

E eu aquí, coa vitrocerámica... cociando.

Rosa Cortizo

Un rap sobre un atraco

Somos atracadores,
vendemos os nosos valores,
gañamos cos tous temores.

Enche a bolsa ou morres!

Todos as maos en alto,
esto é un asalto,
non queremos sobresaltos.

Enche a bolsa ou morres!

Vimimos atrecidos,
crédesnos abatidos,
despreciados, consumidos,

Enche a bolsa ou morres!

Deprimidos, destruídos...
Son denuncia os nosos berridos
que nunca foron atendidos.

Enche a bolsa ou morres,

enche a bolsa ou morres,
enche a bolsa ou morres,
enche a bolsa ou morres.

Quique Roxíos

É el tempo

Xa é el tempo de castañas, cebolas, setas, noces e viñas cheas.

Del dourado outono, das meles primeiras.

Xa é el tempo de ver as follas nas beiras.

Tempo del color del ouro,
tempo de ver el fumo nas lareiras,
das ventás chorando augua nas cristaleiras...

Énchense de bon viño as bodegas.

Tempo bendito,
condo a terra nos dá as mellores ofrendas.

Rosa Cortizo Alonso

Un poema ás palabras

Chisgos

Nel Eo-Navia deixáronnos el ouro,
as devanceiras, as antergas e antepasadas,
como el ouro que os conquistadores
roubaban en Nezahualcóyotl e
el ouro que escapaba -a gotías-
das súas bocas e que inda hoxe perdura
-palabras e palabras-
nos desertos e vales da Pampa.

Úa palabra aquí e outra acolá
(Cunqueiro, don Hamlet del cerzo),
el ouro das palabras
(Neruda envenenado),
palabras como páxaros encendidos
(Cortázar, Cocó, Bestiario),
escollendo entre el verbo e el substantivo
(Pacheco, el gran buscador de palabras).

E agora...

somos depositarias e cuidadoras:

del *paxarín* dos *binteiros* soñadores,

del *mel* que viaxa por aires e ventos

nas patas das primorosas abellas,

da *panqueixa*, primeira flor das florestas,

da marelá e olorosa *carqueixa*,

del pobre *rascacheiro* de Atxaga

que morre nas malditas estradas,

dos *cais* vagabundos, abandonados,

dese *acougo* universal que nunca chega,

da vida que se nos va e as palabras

que *esqueicemos* -inda que sempre

tiveron ei-, ouro caendo a gotías

das bocas das devanceiras, antergas e

antepasadas:

aguillolo, banzo, celergas, chisgo, descoxar, esbeirar,

furfuzo, gadella, halar, incre, lampareiro-a, mallolo, nisa,

ñicle, onte, palomba, queixada, rabuñar, seimeira,

trangallada, umieiro, vacaloura, xarolo-a, zarapallada.

Muita responsabilidade é esa...

El olor del pan

Ás mañás, nel vrao, vou camín da Facunda. Según me vou achegando, el olor del pan recién feito vei asonagando a calle e síntome atraída como se dun imán se tratase, como se un dos sous polos turrase de min.

Ese olor a faría lenta, a levadura, a centén e a meiz envólveme pouco a pouco. Entós doume conta que a présa por chegar me fai andar cada vez máis rápido.

Condo chego, a calor del despacho de pan, as estanterías -chías de barras, riches, panchas e fogazas-, e as escaleiras de madeira moteadas de branco que baxan asta el enorme forno onde se coce, todo eso transpórtame a outros tempos. Nostalxia, señardá, morriña, saudade.

BMAcero

Como se pon a funcionar úa lavadora?

A lavadora é un ser solitario. Chega el amo ou ama, ábreille a porta, éñchela cun feixe de roupa sen preguntarlle se ten ánimo de puerse a traballar. De seguido esguéiralle nun caxón pequeno que ten esta máquina de llavar todo tipo de vestimenta e aproviñónala de deterxente e suavizante da roupa. Feito toso eso el amo ou ama dálle voltas a úa rodía con números que ten a llavarora e, decidido ta! Vei ter que seguir as instrucios del programa 3 que é el da roupa cocha e chía de terra, bulla ou cotra. Outra vez sola a nosa lavadora, sen naide que mire pra ella, sen ruxideiro de nenos rabincando e sen un corro de mulleres cantando. A lavadora non é úa ignorante e ouguiu falar dos lavadoiros unde todo el poble se xuntaba, apinaban a roupa, puíanla al verde e contaban historias. As fontes, os lavadeiros de antias aprendían cada día un cento de historias, rían ou choraban e pasaban os días mui entretidas. Pero a lavadora eléctrica morre adormentada, anestesiada, amormiada, cansada de tantas soledades.

Quique Roxíos

Un diálogo humorístico

-Ouguiche?

-Que teño que ougir?

-Lo que che dixen.

-Non sei que dixiche.

-Pos non cho penso repetir.

-El coche non cho deixo.

-Non decías que non ouguíras?

-Hai veces que vale máis non escuitar nada.

-Xa. Non hai millor xordo que el que non quere ougir.

-Visto lo visto creo que vale máis tamén callar.

Quique Roxíos

Carta al director

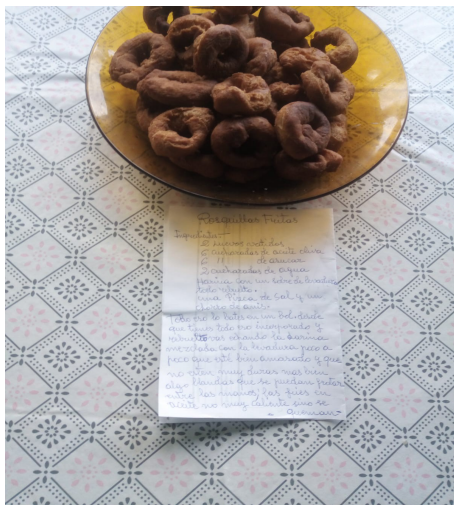
Sou el alumno da clase número cinco que se senta na fila quinta e que me chamo Quinto Quintana. Eu son da mesma quinta que todos oa meus compañeiros pero teño un problema que non ten que ver cos anos que temos. El asunto é que nel belleco ou meñiqui, nel pequenolín ou monín, xa sabe, nel quinto dido da mao dereta, nel pasado mes de maio, el quinto mes del ano, pinchoume un bicho mentras tía clase de música e inchouseme de tal xeito el dedín que non podo nin escribir nin tocar nel instrumento que quería aprender a tocar. Os xoves, el quinto día da semana teño a clase de requinto, un instrumento musical que tocamos os del Franco pero con el carallo de problema que teño coel quinto dido da mao non sou quen de coas notas acertar e véxome imposibilitado de avanzar na aprendizaxe. El caso é que según el albeitre del Villar de Quintela el motivo del meu mal é que me pinchou úa abella dun desprobo que, como todo el mundo sabe, é el quinto enxame que dúa

colmía sale. Según el curandeiro quintelano as pinchadas deste tipo de abellas ás veces deixan secuelas perennes. Como a condenada da abella me pinchou tando en clase e non andando por fóra, quero que sepa que dice meu volo que a escola ten responsabilidade civil e que me ten que me indemnizar. E é por este aquilo e non por outra cousa el motivo pollo que lle escribo esta carta. El agasallo ou compensación que pido é que me compren úa solfa pos entendo -xa que coel requinto élleme totalmente imposible- que con este instrumento -tamén de vento pero mui diferente- serei quen de tocar sen usar el meñín. Poder tocar é lo que a min me esmole.

Sen outro particular quedo a espera de pronto dispoñer da harmónica que tanto devezo.

Quique Roxíos

Un olor que chega del norte

Chégame del norte un cheiro que nun esqueicerei nunca: a cocía búa de leña e cariño.

As rosquillas que fexo a mía prima Magdalena nel chigre de Cedemoño, saben a gloria. E cando tas llonxe e ves nel super a faría, el corpo xa che pide dulce.

Nun hai cousa mellor que un papado de café e úas rosquillas na cocía unde arde a leña.

(É tempo de fer estas cousas que endulzan a vida).

Rosa Cortizo

Haikus

Quedou úa folla
nel árbol morto,
pasado el outono.

Tempo de neves,
auga chorando
todo se volve verde.

Rosa Cortizo

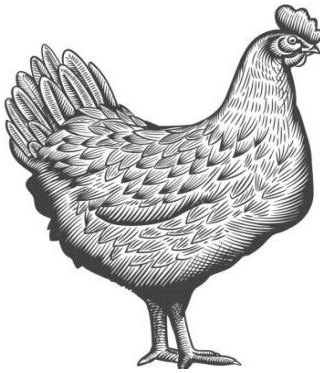
Acróstico

T erra de pan quente.
E speranza de verdes pradeiras.
R oxa de meiz.
R evelde el sou corazón.
A ugua de bravía ilusión.

Rosa Cortizo

Anaglifos

Febreiro
Febreiro
A galía
e nun te quites el sombreiro.

Libros

Libros
A galía
Elas nun saben leer.

Rosa Cortizo

Poñer a funcionar úa lavadora

Cantaba un acordeonista polas aldeas:

*Nun me mates con tomates que los hai na tomateira,
mátame con nenas guapas que las haí na Baboreira...*

Os piropos de antes, cuidadín...

Agora temos que ouguir cousas que son outra cosa.

As canciois de *felices os cuatro* e cousas piores, que deixan
en mantías aos piropos.

Xa me metín nun xardín, e pra salir vou coller flores.

Marcho a puer a lavadora.

Poño xabón e acórdome del azulete.

Nestos tempos puer úa lavadora é relativamente fácil, si nun teis úa desas que asemella úa cabina de avión; pero ten úa cousa que nunca entenderei que é...

A unde co-- *** van os calcetís?

Rosa Cortizo

Un olor

Recordo el olor de aquela onza de chocolate colocada nel medio del pan de San Roque... naquelas merendas de nena. Taba ben bon, tan gustoso...

Era lo millor que tíamos os pequenos.

Úa merenda ou úa chocalatina daquelas que eran onzas de ouro, eran agasallos de primeira.

Rosa Cortizo

El olor a tortilla que arrecende dende as ventás

Condo a tardiquía vai dicindo adiós e vai asomando a noitía e un vai pola rúa, ás veces despistado, de algúa ventá escapa furtivo el olor dalgún fogón, que non é outro que el olor a familia. Ese olor indescriptible a pataca frita mezclada con ovo, el olor da tortilla que arrecende dende as ventás... Ese é el olor mesmo da tortilla que se fai na casa propia, na casa de un. El mesmo olor, a mesma tortilla; con cebola, sen cebola, máis feita, menos feita... pero al cabo, a mesma tortilla feita nos mesmos fogois, comida nas mesmas mesas polas mesmas familias, grandes, pequenas, con nenos, sen nenos, con vellos, sen vellos... pero esas familias que, como a propia, cargan coas súas propias historias, as súas propias preocupacións, os seus propios pesares... e as súas propias alegrías, os seus propios sonhos, as súas propias esperanzas. Pesares e alegrías, preocupacións e esperanzas, desilusións e sonhos que, como el olor a tortilla, se repiten úa e outra tardiquía, úa e outra vez, de familia en familia. Porque al cabo, as familias, a que máis e a que menos, todas van parecéndose entre si, úas con cebola, outras sen cebola, máis ou menos feitas, pero todas ulen parecido.

Moisés Cima Fernández

Centón

Chove en Santiago,
meu doce amor. (García Lorca, *Seis poemas galegos*)

Téñote na miña boca sempre. (Andrea Nunes, *Diáspora do amor balea*)

*Cando as cousas buscaban os seus nomes,
eu xa te buscaba.* (CEF, *O soño sulagado*)

En todo estás e ti es todo. (Rosalía de Castro, *Follas Novas*)

Coa miña pel podes facer enxertos nas mazairas (Olga novo, Nos Nus)

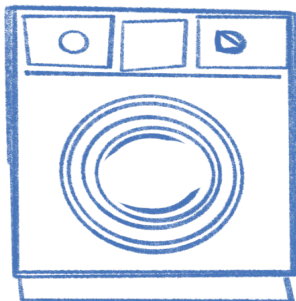
As nosas soedades
veñen de tan lonxe... (Manuel Antonio, *De catro a catro*)

Ás veces digo amor (Pilar Pallarés, *Sétima soidade*)
cando a noite é pechada, (CEF, *Onde o mundo se chama Celanova*).
cando non me alumean
eses teus ollos. (Curros Enríquez, Aires da miña terra)

Como hei vivir mañá sen a luz túa? (Bernardino Graña, *Se o noso amor e os peixes*)

Por amor son o que son. (Darío Xohán Cabana, *Cantigas do setenta*)

Puer úa lavadora

Hai xente que separa a roupa branca da de color. Outros separan a roupa interior e outros a roupa de traballo. Algús separan por tipo de tela, algodón, la, poliéster ... e outros bótanla toda xunta, que al fin, a roupa é roupa.

Os programas das lavadoras sonche outro cantar. Hai lavadoras analóxicas, cúa rodía prá temperatura e outra rodía pral programa. E na programación, hailas máis xinxelas úas que outras. Nalgúas tes úa numeración, que, perdendo el libro de instrucións, non entende naide. Outras sonche máis claras: “roupa delicada”, “algodón”, “poliéster” (e os que non separamos vémonos ante úa ruleta rusa). Outras lavadoras parece que las programou a NASA, con moitos botois que nunca se sabe pra qué son. Eu tía úa lavadora cúa rodía, que a metá era moura e a metá naranxa, e nas dúas metades puía as temperaturas (*; 30; 60; 90), e nunca souben qué diferenza había entre puelo en versión moura ou en versión naranxa, ambas lavaban igual. Agora ando cúa que ten botoníos, escolles programa... e escolles temperatura, que xa despois lava ela á temperatura que lle dea a gana (que debe ser a 1200°C!).

Lo sou é botarlle suavizante, un que ula ben, pero que non se pegue demasiado á roupa, que ás veces parece que non aclarou ben. El deterxente, hailo en polvo, líquido e mesmo en cápsulas. Vai pouco inventaron úas tirías de tela biodegradable impregnadas en deterxente que se disolven coel augua e son ecolóxicas... Por certo... mesmo sacaron un anuncio en galego.

E é que coa colada, como coa vida, hai moitos xeitos de fer as cousas. Lo importante é que al acabar haxa menos merda da que había al empezar.

Moisés Cima Fernández

Estimado Sr. Director de *La Nueva Voz del Comercio del Norte del País*:

Escribölle confundido xa que vai un tempo noto que a calidade del sou diario non é lo que era. Non falo xa da calidade informativa, de la que vai tempo que non espero nada, senón da calidade del papel.

E é que vai tempo que non me asomo al sou diario pra informarme, que pra eso tán as redes sociales, que mentir, minten lo mesmo que os diarios, pero al menos son interactivas. Pero fiel al sou diario, al mesmo diario que mercaba meu pai, meu volo e meu bisvolo, que tantos recordos me trae, e fiel a ese acercarme al quiosco a mercar el periódico e charlar coel amable quiosqueiro das noticias máis intrascendentes, decidín non deixar de mercar el periódico que lo mesmo me vale pra prender a cocía que pra envolver el pescado.

Pero dun tempo a esta parte vexo con disgusto que el periódico vén con outra calidade de papel, máis *aplástica*, que fai que el liquidín que poda ir soltando el pescado se vaia todo pra fóra pingándome a meseta e mesmo el piso. Ademais el exceso de tinta a color que ultimamente poin (imaxino que pra chamar el atención del lector con imaxes a color, a falta de noticias contrastadas)

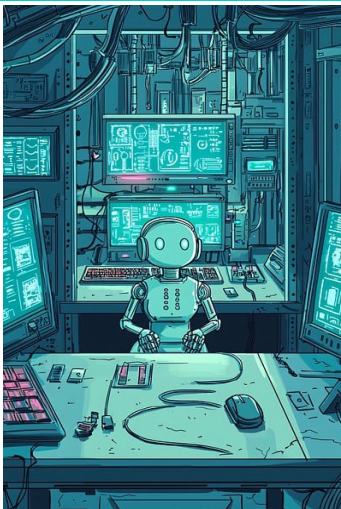
deixa un mal sabor al pescado que, se vén frito non se nota, cono un fai shushi (porque un envolve el pescado en periódico, pero é cosmopolita e moderno) a tinta lle come el sabor mesmo al washabi.

É por eso polo que lles suplico por favor, que xa que non van cuidar el contido del sou periódico, cuiden polo menos el continente.

Atentamente.

Un lector gastronómico.

Moisés Cima Fernández

Somos fillos dun mundo que roda,
irmaos dun lugar que nun sabe sacar risas aos nenos.
Tamos probes de ilusiois, cheos de medos e fartos de nada.
Vemos pantallas e nun miramos lo que temos cerca.
Cegos de instantes.
Xordos de silencios.
Con seña de lo que perdimos e quedou núa foto
esquecida nun caxón.

Rosa Cortizo

Anaglifos

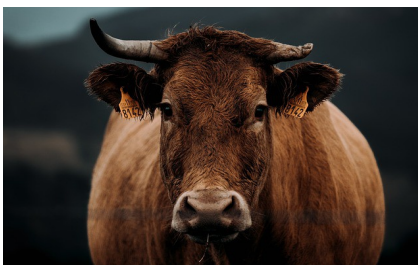

Castañas
Pitas, pitas,
a galía
e os ovos dúas xemas tían.

Cabras
Cabras
A galía
Compreime úas galochas.

Rosa Cortizo

Un olor

Un olor que nun esqueicín foi el dos camíos cheos de bullas das vacas, como fogazas de pan de centén.

A maestra decía que os nenos cheirábamos a vaca.

Si por min fose, as vacas da nosa terra deberían ser sagradas, como as da India.

As paisaxes da nosa terría, nun serían iguais sin elas, tan nosas, tan necesarias.

Ou é que pensades que el leite vén del super nesos cartoís, e xa todo feito?...

Pois non...

Rosa Cortizo

Na fábrica de fillos

Fillos, creadores del cosmos,
metáfora da vida,
vínculos cos deuses e el destino.
Símbolo femenino suave e flexible.
Trama e urdime.
Todopoderosos, luminosos.

Texendo e texendo
enxendramos un soño. Asombro.
Con puntadas que levan a alma consigo,
pendemos dun filo perdemos el filo,
vivimos al filo, cortamos el filo...

Rapsoda, aquel que canta e que conta
unindo cun filo de seda a memoria dos vivos.

Úas palabras

-*Peime que vei falopar.*
Decía Paco, mirando al cielo.
Collía a gadaña e ris, ras,
poñíase a segar despois de **cravuñar**.

Os **ouropesos** medraban nas beiras,
bicolores.
Esperaban que Paco pasase de largo, ris, ras...
Non así el **meiz de alcacel**
que, mui teso, se sentía intocable.
Invencible.
Nin a **cacharola** carmesí,
dentro da súa vaina.
Indestrutible.

-*Como vei falopar en abril?*

E de súpeto, así..., sen máis,
comenzou a **salabrear**.

Paco era un gran meteorólogo.

Manifesto *po* la lingua

Síntome na obriga de **FER PÚBLICO** este manifesto EN

FAVOR da **nosa lingua**, e

TEÑO un SOÑO:

QUE NAZAN NEOFALANTES

QUE RESISTAN OS FALANTES

Que cuidemos as **PALABRAS**
pra que **NON** desaparezan

Que ESCRIBAMOS

Que la tratemos con **RESPECTO**

E que la usemos en
todos
os contextos e situacións

ESTO É un acto de

RESISTENCIA!

BMAcero

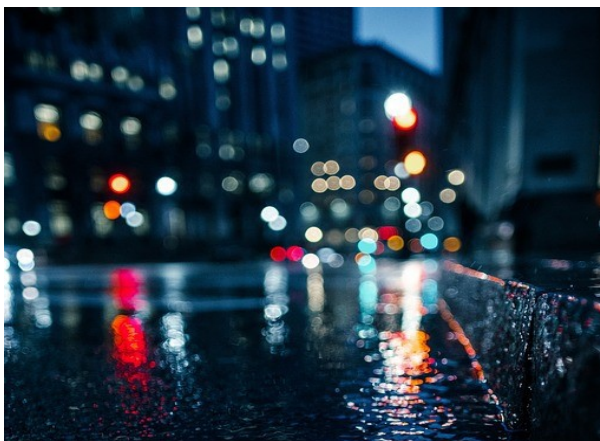
navideño

Veñen de llonxe.
Siguen úa estrela.
Ouro, incienso e mirra
traen na camella.
Fíxoxe a noite
al pasar a cancella.
Chegaron al pesebre e
calentáronse na llareira.

Rosa Cortizo Alonso

El estrañamento

Esta mañá despertei mui cedo, condo ainda taba ben escurecido.

Despertoume un ruxidoiro desvariado pos na pequena aldea na que vivo a esas horas solo se escuitan os gallos cantar, as vacas muxir ou el vento que aballa nas copas dos eucaliptos. Asumeime a ventá e vin us halos de luz que avanzaban dende el centro da aldea cara á mía casa que ta xa casi fóra del poble, nel cabo da única rúa principal.

Era úa procesionaria de vermes allumois que tían dous ollos luminosos cada un.

Nas beiras del camín úa especie de fueiros ou estadoños vixilaban firmes e deretos. En vez de estandartes mostraban úa careta con tres ollos e, de improviso, encendeuse úa luz vermella nun desos ollos dun desos postes e a comitiva de larvas allumúas parou delante da viga metálica que talmente parecía apercibillos.

Como por imperativo legal pararon de andar osmando polos mandatos del chanto que coel foco prendido nel alto asonagaba de rubién a escena.

Houbo úa pausa nel devir del ameicer. Todo quedou inmóbil.

Escuitouse música que salía del primeiro verme parado al pé del poste e un grupo de xente cruzoulle por delante, pisando as teclas brancas dun piano pintado nel tarrén.

Taba barruzando, a parte moura de alquitrán que había entre as raías brancas dibuxadas parecían furacos mouros unde os que cruzaban intentaban non caer. De súpeto a columna espetada cambiou a luz vermella por outra marella que salía doutro dos tres faros que aquel ser llucía na cachola.

Os vermes allumois xemerón ansiosos: brrrruumm, brrrruumm... e suubitamente a lluz dourada apagouse e prendeuse outra color verde. A procesión dos bichos de dous ollos reemprende a súa marcha. Pasaron por delante da mía casa, mesmo debaixo da mía ventá e foi entóns condo vin a torre da catedral que reparaba en min. Non estaba na aldea, estaba na cidade e tía que ir traballar.

As ringleiras de coches, semáforos, pasos de ceбра chíos de transeúntes, pitidos, sirenas... taban avisando de que a noite se desfaragullaba nel ameicer dun día de garabullos.

Quique Roxíos

Un limerick

Tuven sorte condo de ti me namorei.
Acordas que che dixen: *sempre te abrazarei?*
Pouco che costou xotear de flor en flor
e agora veste roseira sen valor.
Por unde viche, veí, xa desenamorei.

Quique Roxíos

Poema al mar

Inmenso deserto que os meus ollos ven,
batel empopado, son del noso amor,
azul púrpura de cores vestido,
furacán que rompe contra el desamor.
Que dices del noso silencio nas ondas?
Son un mal vaticinio as augas grises?
Creo que somos barquía que non afonda,
cabalos de mar nos corales chuchando,
area sempre fina, illa encantada,
estrella que marca el camín da alborada
vento arrachado que barloventía,
inmenso deserto que os meus ollos ven.

Quique Roxíos

Un haiku erótico

Atardecer, conchas,
chuchos e perlas.
De sexo, anhelos.

Quique Roxíos

Chegan olores del Norte...

... viaxan por el Navia e chegan dende as aldeas a tan llonxe como a memoria garda nos sous caxois.

Ás diferentes casas unde vivín chegaba cada ano por xeneiro un paquetín de chourizos, roxos como a alegría. Tamén noces e avelás.

Eu abría el envoltorio como si fose el mellor dos agasallos de Reis.

Xa non chega, pero é un bon recordo.

E a señardá torna en inverno.

Os Reis morreron como morren as cousas búas dos anos que nada tíamos. Pero... tíamos todos os sentidos feitos de ilusiois.

Rosa Cortizo

Poema al mar

Foulas e xerfas deixa atrás el veleiro.
Salseiros
brancos nel mar azul. Luz.
Singradura suave, de seda el tul.

Trinquete, mastro e mesana
enfilan da ría a bocana
coas velas a barlovento
e arroaces a sotavento.

Estrela de cuatro puntos.
Os cardinales.
ROSA DOS VENTOS que nos leva,
a salvo, al peirao
atravesando auroras boreales e australes.

Hala as redes e ímonos navegar!

El olor das manzás

De onde eu sou, el olor a manzá ta presente na vida diaria dende que naces. Ta tan metido na vida que asta pasa desapercibido. Quizais porque é a vida mesma, mais condo se fai en casa. E dáste conta de que ese arrecendo é el que endulza todo lo cotidiano das persoas que nela vivimos: as conversaciois, os enfados e as riñas, os berros, os susurros, as nanas, os estudos, os cuidados, os traballos... As tristezas e alegrías sempre acaban tendo esa sensación de que todo ta entrañablemente ben a pesar de todo:

-Anda, para un pouco e come úa manzá asada, que te sentará ben.

El olor a manzá entra en todas as estancias de casa desde el centro máis importante: a cocía. Alí cocíase a vida e as manzás. Marmelada, dulce, empanada, compota, en tixela, con manteiga... Non tíamos muitas golosinas, pero as manzás nunca faltaron e ben que nos alimentaron. Da mía nenez rescato el recuerdo da nosa primeira viaxe en tren. Mamá e

nosoutros, cuatro ermaos. Todos seguidíos, como ela sempre dice. Papá sólo pudo acercarse coa súa moto asta el outro lado da ría de Avilés, nos terreos da Ensidesona, pra despedirnos. Vaia alegría e pena quedaron nel apeadeiro de Avilés! E qué orgulloso quedou papá véndonos partir rumbo á casa da súa madre, en San Cristóbal (Castropol). Na metade del camín, mamá sacou un mantel e púxolo nas súas rodillas. Logo chegaron as galletas e el tarro coel dulce de manzá inda tibio. E así foi preparando bocadíos e era como tar na casa. Todo era entrañable e seguro coel olor e el sabor das manzás. As Campas xa taban cerca. Inda tíamos que subir camiñando un bon treito asta chegar á casa de volita. Pero todo taba ben porque a cocía da vola desprendía el arrecendo dulce das manzás asadas nel sou forno de leña.

María Jesús Gayol Rodríguez

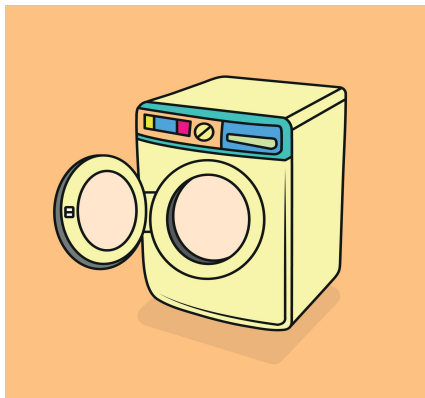
Un olor

A farina de papas ten un olor a panera chía de grao, a lleña ardendo nel forno, a tardes de inverno na casa. A farina de papas ule a campo, a casa, a cousa sencilla pero impagable. A farina de papas é como a sonrisa de meu avolo: faiche calecer.

Marta Ledo Jardón

Cómo se pon en funcionamento úa lavadora

Este artiluxio que veu a despoblar os llavadoiros lava muito ben, pero nun che dá a conversación que tía eu coas vecías hai un tempín... mira que lo teño intentado pero sempre acabo falando sola condo la poño a funcionar, porque hai que fello, hai que darlle un empuxón. Inda así, de condo en condo acabo tendo úa conversación con ella mentras abro a porta, meto a roupa nel tambor, preguntolle si tarei esqueicendo algo (nunca me responde...éche de poucas palabras), poño un papadín de xabón (ou dous si a roupa vén del pataqueiro), selecciono el programa que veña al xeito e...espero a que empece a fer el único ruído que podó tomar como resposta. Despós dun tempo, condo acaba, axúdolle a desferse da mía roupa e sigo falando sola camín al tendedeiro.

Marta Ledo Jardón

Un diálogo humorístico

- Búos días, Manuela.
- Serán pra ti, nía.
- Pos que che pasa?
- Cállame a boca...que si cho conto nun has creerme.
- Conta, conta, agora nun me deixes intrigada.
- Pois mira, taba eu fendo úa sopa de lletras e resulta que me quedou mui sosa.
- Pos ten amaño fácil, colle el diccionario e reveira un pouco, ten que haber palabras que nunca escuitaras...
- Que ten que ver eso coa mía sopa?
- Coimes, pos ten muito que ver, xa verás como esas palabras que nun se usan fain que a sopa sía máis complicada.
- Pero eu nun quero que sía complicada a sopa, quero que té a gusto de todos.
- E por que nun vei tar al gusto de todos? Fáloche de usar palabras pouco conocidas, non inventadas...por el camín van aprendellas...dous por un!
- Qué hai nía? Como che quedou al final a sopa?
- Pos resulta que nun la fixen... púxenme a buscar nel diccionario como me dixiche e quedei absorta con úa cantidade de palabras que nun conocía que me pasou a mañá coel diccionario dichoso!
- Entós?
- Xantamos caldo!

Marta Ledo Jardón

Un poema

Reflexión de pedra

Tempo milleiro, si volveses,
nel tou seno medrarían
dourados cantos zumbando
alredor dun tallolo.

Sei que nun che gustaría ver
como foi medrando el toxo
e féndose pequeno el prado.
Sei que nun che gustaría ver
cómo ferrullece el sito
unde antes había gado.
Si volveses, pasaríamos nel monte
úa llarga tarde falando
de todo lo que nos foi roubado.
Supoño que coa mirada
recorrerías os carreiros,
xa borrados,
que siguen esperando
debaxo da bouza
un novo mandato.

Si volveses, non podería explicarche

cómo fumos capaces
de esquecer tanto e tan rápido
a beleza que rodea
por completo
este camín arbolado
pra acabar
todos pendientes
de pantallas indolentes
consumindo os nosos segundos
impasibles, programados,
como rebaños,
fotocopiados,
dirixíndonos hacia a nada.

Nun che gustaría saber
que vivimos impasibles
entre guerras e conflitos
queixándonos de que fai frío
mentras queimamos os bosques,
queixándonos da calor
mentras secamos os ríos.

Nun che gustaría saber
que por úa foto aprobada
por un círculo social
somos capaces de fer
turismo nel terceiro mundo
mentras outra vez queixamos
da nosa roupa *demodé*.

Penso que che gustaría
compartir nesta cocía
un pouco de pan con lleite
un pouco de vida viva.

Marta Ledo Jardón

Este librin rematouse el 31-12-24

Depósito legal: AS 00002-2025

